

2013. aasta eesti keele riigieksamist

1. Eksami eesmärgid

Tulenevalt haridus- ja teadusministri 17. septembri 2010. aasta määrusest nr 59 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/131052012013>) on gümnaasiumi lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- 1) tagada eksamitulemuste üleriigiline võrreldavus, et õpilased, lapsevanemad, kool ja kooli pidaja saaksid võimalikult objektiivse ettekujutuse õpitulemuste saavutatusest;
- 2) anda koolile, kooli pidajale, Haridus- ja Teadusministeeriumile, õpilasele, lastevanematele tagasisidet õppimise ning õpetamise tulemuslikkusest koolis;
- 3) saada ülevaade riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutatusest eksamiainetes hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada õppekava rakendamist, suunata eksamiülesannete kaudu õppeprotsessi;
- 5) siduda järjestikuste haridustasemetega õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamisel, anda võimalus kasutada riigieksamitulemusi rahvusvahelisel tasandil.

Eesti keele riigieksamiga hinnatakse riiklikus õppekavas (<https://www.riigiteataja.ee/akt/174787>) määratletud õpitulemuste saavutatust ning kontrollitakse, kuidas gümnaasiumi lõpetaja

- suudab lugeda, mõista, analüüsida, tõlgendada ja luua tekste;
- suudab loovalt ja kriitiliselt mõelda ning arutleda;
- oskab end kirjalikult väljendada;
- on omandanud eesti kirjakeele;
- teadvustab eesti keele süsteemi ja eripära;
- on omandanud õppekava üld- ja valdkonnapädevused.

2. Eksami vorm ja eksamitöö ülesehitus

2013. aasta eesti keele riigieksam oli vormilt kirjalik kaheosaline eksam. Esimese osaga (lugemine) kontrolliti tekstimõistmisoskust ning teisega (kirjutamine) tekstilooimeoskust. Eksamitöö koosnes neljast variandist, millest igaüks sisaldas 1–2 alusteksti, nelja lugemisülesannet ja üht kirjutamisülesannet. Tekstid esindasid ilukirjanduslikku proosat, luulet, publitsistikat ja populaarteadust.

Eksaminandil tuli valida üks eksamitöö variant (alustekstide komplekt) ja lahendada selle põhjal lugemisülesanded, mis eeldasid terviklikke vastuseid pikkusega 50–100 sõna. Iga ülesannet hinnati võtme ja hindamisjuhendi järgi. Lugemisülesannete eest oli võimalik saada kuni 40% eksami kogutulemusest.

Eksami teine osa tugines alustekstide põhjal sõnastatud probleemil. Õpilane võis valida ükskõik millise alustekstide komplekti juurde kuuluva tekstilooimeülesande. Kirjutamisel tuli lähtuda probleemist ja luua vähemalt 400-sõnaline sidus arutlev kirjand ning see pealkirjastada. Alustekstide kasutamine selles osas ei olnud kohustuslik. Kirjandit hinnati juhendi järgi ja selle osa punktid moodustasid 60% eksami kogutulemusest.

3. 2013. aasta eesti keele riigieksamil osalenute andmed ja tulemused

3.1. Üldandmed

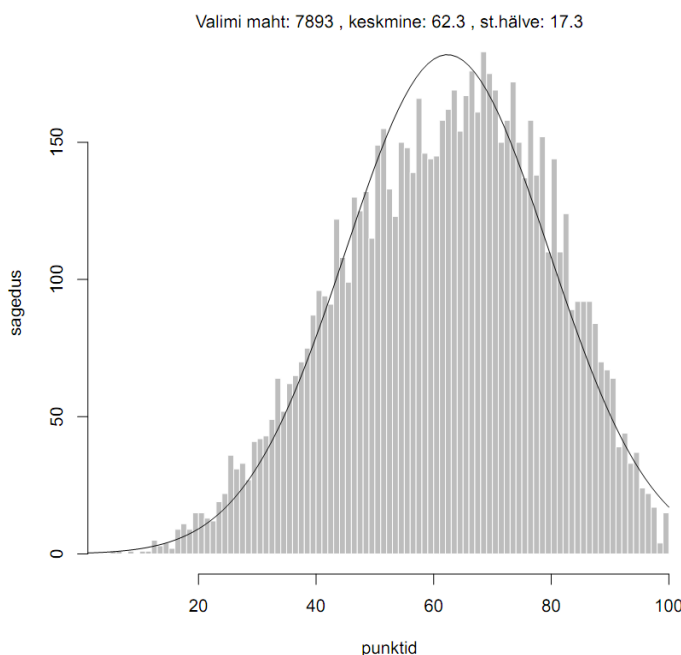
2013. aasta eesti keele riigieksamil osales 7931 eksaminandi, neist lisaeksamil 32 ja korduseksamil 33 õpilast.

Eksamitulemuse apelleeris 78 õpilast (0,98% eksaminandidest), neist 22 õpilase tulemust tõsteti, ühe tulemust langetati.

Käesoleva kokkuvõtte aluseks on põhieksamil osalenud 7893 õpilase andmed.

3.2. Tulemused

Joonis 1. 2013. aasta riigieksami tulemuste jaotus

2013. aasta eesti keele riigieksami põhieksamil osalenud õpilaste keskmine tulemus oli 62,3 punkti (62,3%). Jooniselt 1 on näha, et eksam oli jõukohane, tulemused jaotusid ühtlaselt ning eksamitöid hinnati peaaegu kogu skaala ulatuses.

Põhieksamit ei sooritanud (s.t tulemus oli madalam kui 20 punkti) 48 eksaminandi. Neist 24 parandasid oma tulemust korduseksamil.

Maksimumtulemuse (100 punkti) sai 15 eksaminandi, miinimumtulemust (0 punkti) ei saanud ükski õpilane. Väga hea eksamitulemuse (90–100 punkti) saavutas 4,63% põhieksamil osalenutest (366 õpilast). Väga madala tulemuse (0–10 punkti) sai 6 õpilast.

Tabel 1. Eesti keele riigieksamil osalejate arv ja tulemuste keskmised 2010–2013 (kõik eksaminandid).

2010		2011		2012		2013	
Keskmine	Osalejaid	Keskmine	Osalejaid	Keskmine	Osalejaid	Keskmine	Osalejaid
58,6	10025	59,2	9595	62,8	8661	62,4	7931

Eesti keele riigieksamil osalejate arv on viimase nelja aastaga 2100 õpilase võrra vähenenud ning sama tendents jätkub ka lähiaastatel.

2013. aasta riigieksami keskmine tulemus jäi võrreldes 2012. aastaga samale tasemele. Tabelis 1 näeme eesti keele riigieksami keskmise tulemuse märgatavamalt tõusu 2012. aastal (3,6 protsendipunkti). Enne seda oli eesti keele riigieksam üheosaline ning mõõtis tekstiloomeoskust (kirjand). Alates 2012. aastast on eksam kaheosaline ning mõõdab lisaks tekstiloomeoskusele ka funktsionaalset lugemisosakust. 2012. aastal tõusis keskmine tulemus eelkõige lugemisosa arvelt (lugemisosa sooritus 73%).

3.2.1. Tulemused maakonniti

Tabelites on kasutatud alljärgnevat tähisteid ja mõisteid:

N – eksaminandide arv,
 Standardhälve – tulemuste hajuvus,
 Keskmine – tulemuste aritmeetiline keskmine,
 Min – minimaalne tulemus,
 Max – maksimaalne tulemus,
 Mediaan – keskväärtus,
 AUP – alumine usalduspiir,
 ÜUP – ülemine usalduspiir.

Mediaan jagab järjestatud tulemuste rea kaheks võrdseks osaks: pooled tulemused jäävad mediaanist väiksemaks, pooled suuremaks.

AUP (alumine usalduspiir) ja ÜUP (ülemine usalduspiir) tähistavad keskväärtuse usaldusintervalli usaldusnivool 95%. Kui kahe kooli/maakonna usaldusvahemikul on olemas ühisosa, siis ei saa öelda, et keskmiste erinevus on statistiliselt oluline (usaldusnivool 95%).

Tabel 2. Eesti keele 2013. a riigieksami tulemused maakonniti.

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Min	Mediaan	Max	Standard- hälve
Harju maakond	2861	36.25	61.45	62.10	62.75	7	63	100	17.80
Hiiu maakond	67	0.85	63.52	67.54	71.55	18	70	93	16.45
Ida-Viru maakond	217	2.75	50.92	53.32	55.72	17	52	94	17.94
Jõgeva maakond	223	2.83	55.54	57.80	60.06	12	58	91	17.12
Järva maakond	261	3.31	56.11	58.22	60.33	9	59	97	17.31
Lääne-Viru maakond	427	5.41	60.47	61.96	63.46	21	63	100	15.67
Lääne maakond	259	3.28	58.73	60.71	62.68	15	62	96	16.15
Põlva maakond	196	2.48	56.02	58.42	60.83	5	59	98	17.05
Pärnu maakond	644	8.16	60.98	62.33	63.68	13	62	100	17.49
Rapla maakond	242	3.07	61.04	63.05	65.07	22	64	95	15.89
Saare maakond	285	3.61	62.01	63.86	65.72	19	66	100	15.91
Tartu maakond	1404	17.79	65.64	66.51	67.38	15	68	99	16.66
Valga maakond	164	2.08	61.10	63.62	66.15	13	64	98	16.38
Viljandi maakond	348	4.41	59.48	61.27	63.05	14	63	97	16.93
Võru maakond	295	3.74	58.35	60.22	62.08	17	61	100	16.25
Kokku	7893	100.00	61.95	62.33	62.71	5	63	100	17.31

2013. aastal ulatus eesti keele riigieksami keskmine tulemus üle 60 punkti enamikus maakondadest. Parimatena paistsid mitmendat aastat järjest silma Tartu ja Hiiu maakond. Tuleb

silmas pidada, et maakondade keskmised tulemused ei ole päris võrreldavad, sest eksaminandide arv erineb oluliselt (nt Hiiumaal 67 õpilast, Harjumaal 2861 õpilast).

Keskmine eksamitulemus jäi võrreldes 2012. aastaga enam-vähem samaks Tartu (2012 – 66,6 punkti) ja Valga maakonnas (2012 – 63,6 punkti).

2013. aasta riigieksamil paranes keskmine tulemus Harjumaal (2012 – 61,9 punkti), Hiiumaal (2012 – 66,4 punkti), Põlvamaal (2012 – 55,2 punkti), Raplamaal (2012 – 61,4 punkti) ja Võrumaal (2012 – 58, 4 punkti).

Kõige rohkem raskusi valmistas riigieksam Ida-Viru maakonna õpilastele, kelle keskmine tulemus oli võrreldes 2012. aastaga tunduvalt madalam (2012 – 60,4 punkti).

3.2.2. Tulemused õppevormi järgi

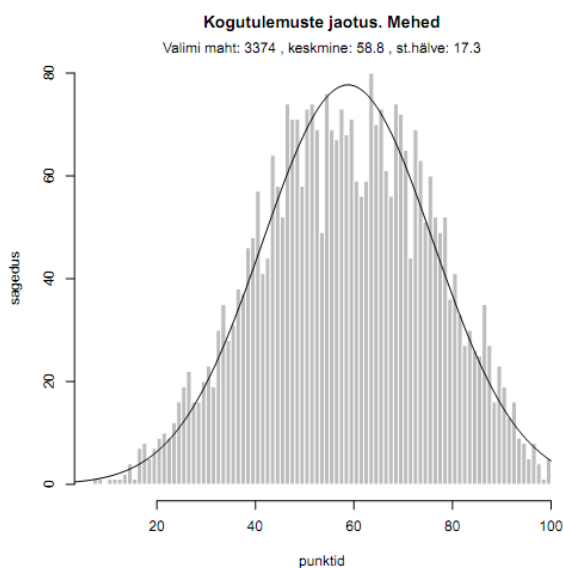
Tabel 3. 2013. aasta eesti keele riigieksami tulemused õppevormi järgi

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Min	Mediaan	Max	Standardhälve
kutseõppeasutus	297	3.76	42.43	44.27	46.10	9	43	93	16.04
gümnaasiumi päevane õpe	6181	78.31	64.90	65.31	65.71	5	67	100	16.10
eksternõpe	53	0.67	33.57	37.32	41.07	12	37	79	13.61
varemlõpetanud	297	3.76	57.79	59.86	61.93	13	59	100	18.15
gümnaasiumi õhtune või kaugõpe	1065	13.49	51.07	52.04	53.02	7	51	97	16.23
Kokku	7893	100.00	61.95	62.33	62.71	5	63	100	17.31

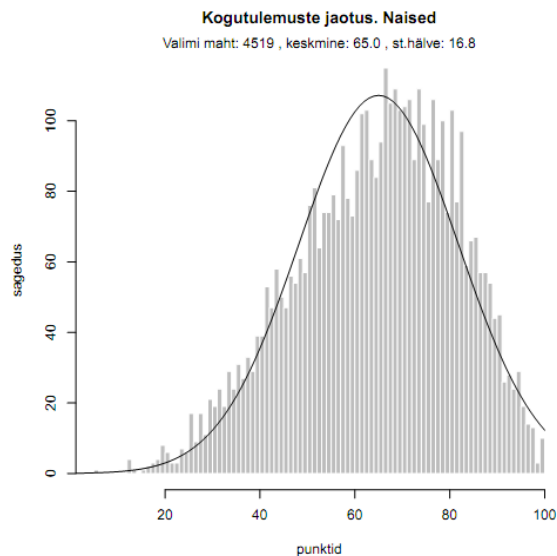
2013. aastal jäi kutsekoolide õpilaste keskmine tulemus päevases õppes gümnaasistide omast ligikaudu 22 punkti võrra madalamaks. Kui 2012. aastal oli kutsekoolide õppurite ja gümnaasiumiõpilaste tulemuste vahe 17 protsendipunkti (2012 – kutseõppeasutus 46,5 punkti, gümnaasium 63,8 punkti), siis 2013. aasta riigieksamil suurenes vahe veelgi. Võrreldes 2012. aastaga gümnaasiumiõpilaste keskmine tulemus oluliselt ei muutunud, kutsekoolide õppuritel oli see aga varasemast kehvem.

3.2.3. Poiste ja tüdrukute tulemused

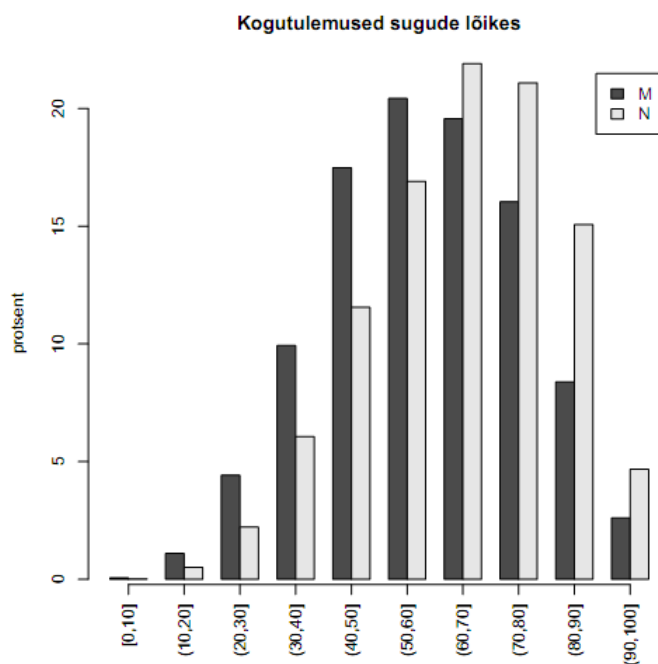
Joonis 3. Poiste tulemuste jaotus

Joonis 4. Tüdrukute tulemuste jaotus

Joonis 5. Poiste ja tüdrukute tulemuste jaotus

2013. aasta riigieksamil oli poiste keskmine tulemus 58,8 punkti, tüdrukute keskmine aga 65 punkti. Olukord on võrreldav 2012. aastaga, mil poiste tulemus jäi tüdrukute omast ligi 6 punkti võrra madalamaks. Kuigi noormeeste ja neidude tulemuste vahe aasta-aastalt pisut väheneb (2012 – 6,37 punkti, 2011 – 6,55punkti, 2010 – 7,36 punkti), on üldine pilt jäänud samaks.

Joonistelt 3, 4 ja 5 on näha, et tüdrukute hulgas oli kõrgete tulemuste (80–100 punkti) saajaid rohkem kui poiste hulgas.

3.3. Eksamiosade tulemused

3.3.1. Lugemisosas

2013. aasta eesti keele riigieksamil oli neli eksamitöö varianti, millest igaüks koosnes 1–2 alustekstist ning neljast lugemisülesandest. Esimene variant tugines ilukirjanduslikul proosal, teine kahel luuletekstil, kolmas publitsistikal ja neljas populaarteaduslikul tekstil. Eksaminandil tuli valida üks variant neljast ning lahenda alusteksti(de) põhjal lugemisülesanded, mis kontrollisid oskust mõista, analüüsida ja tõlgendada alustekste. Lugemisülesanded eeldasid terviklikke vastuseid pikkusega 50–100 sõna.

Hindamisel arvestati vastuste sisu põhjalikkust ja täpsust, vastavust ülesandele ning õigekirja. Lugemisülesandeid hinnati hindamisjuhendi ja võtme põhjal. Nelja ülesande eest oli võimalik saada maksimaalselt 40 punkti (sisu 32 punkti, õigekiri 8 punkti).

3.3.1.1. Lugemisosas ülesanded

Esimene variant

Loe läbi Sass Henno lühijutt „21. sajandi ristirüütel” (Värske Rõhk 2, 2005) ja lahenda selle põhjal ülesanded. (40 punkti)

Ülesannete lahendamisel arvesta, et iga vastuse oodatav pikkus on 50–100 sõna. Viitamisel võid kasutada ridade ees olevaid numbreid.

1. Nimeta lühijutu kaks keskset tegelast. Võrdle, mille poolest nende lood sarnanevad ja mille poolest erinevad. Too esile 3 sarnasust ja 3 erinevust. (10 punkti)
2. Tekstis on sõna „rüütel” kasutatud korduvalt. Nimeta 3 rüütli tüüpi, keda on tekstis mainitud. Millise rüütli tüübiga samastub minategelane? Miks? (10 punkti)

3. Missugustele jaanipäevaga seotud müütidele on tekstis viidatud? Miks autor väidab, et jaanipäev on „salakaval püha”? (10 punkti)

4. Mis on teksti põhisõnum? Kuidas kasutab autor sõnumi edastamiseks teksti ülesehitust ja keelt (nt sõnastust)? (10 punkti)

Teine variant

Loe läbi fs-i luuletus „imelikke inimesi mõeldakse välja” („fs: 2004”, 2004) ja Paavo Piigi luuletus „hey mr tambourine man” („Kummuli linnad”, 2006) ning lahenda nende põhjal ülesanded. (40 punkti)

Ülesannete lahendamisel arvesta, et iga vastuse oodatav pikkus on 50–100 sõna. Viitamisel võid kasutada ridade ees olevaid numbreid.

1. Võrdle luuletustes kujutatud inimesi. Too välja 2 sarnasust ja 2 erinevust ning toeta vastust tekstinäidetega. (10 punkti)

2. Missugune on Paavo Piigi ja fs-i luuletustes kujutatud inimeste suhtumine kultuuri? Leia selle kinnituseks kummastki tekstist 1 tsitaat. (10 punkti)

3. Mille poolest fs-i ja Paavo Piigi luuletuste keel sarnaneb, mille poolest erineb? Leia 2 näidet sarnasuse ja 2 näidet erinevuse kohta. (10 punkti)

4. Mida naeruvääristavad autorid oma luuletustes? Leia kummastki luuletusest 1 näide iroonia kohta. (10 punkti)

Kolmas variant

Loe läbi Priit Hõbemäe essee „Visioonidest on villand” (Eesti Ekspressi esseekogumik „Mõjukad mõtlejad”. Koostanud Barbi Pilvre, 2001) ja lahenda selle põhjal ülesanded.

(40 punkti)

Ülesannete lahendamisel arvesta, et iga vastuse oodatav pikkus on 50–100 sõna. Viitamisel võid kasutada ridade ees olevaid numbreid.

1. Miks on essee autor meedia tuleviku kohta esitatud visioonidest tüdinunud? Millise näitega ta seda illustreerib? (10 punkti)

2. Miks visionäär Jeremy Rifkin väidab, et totaalise võrgustumise ajajärk tähendab kapitalismi lõppu? Too tekstist selle kohta 2 näidet. (10 punkti)

3. Nimeta 2 probleemi, mida uus meedia inimestele kaasa toob. Põhjenda, kumba neist pead suuremaks. (10 punkti)

4. Mida tähendab väide „Inimesele seab piirid inimene ise, mitte tehnoloogia”? Toeta selgitust 2 tekstinäitega. (10 punkti)

Neljas variant

Loe läbi Aleksei Lotmani artikkel „Loodushoiust liigse halata” (Eesti Ekspress, 22.11.2011) ja lahenda selle põhjal ülesanded. (40 punkti)

Ülesannete lahendamisel arvesta, et iga vastuse oodatav pikkus on 50–100 sõna. Viitamisel võid kasutada ridade ees olevaid numbreid.

1. Kuidas on inimkond suutnud loodusliku keskkonna hävingut pidurdada? Too tekstist selle kohta 3 näidet. (10 punkti)

2. Artikli autor on seisukohal, et kõik keskkonnaprobleemid ei ole tingitud rahvastiku juurdekasvust. Leia tekstist 2 näidet, millega ta seda põhjendab. (10 punkti)

3. Millised on Lotmani arvates loodushoiu 2 üldist põhjust? Selgita, miks ta peab mõlemat oluliseks. (10 punkti)

4. Kuidas saab vähendada inimtegevuse kahjulikku mõju Eesti loodusele? Too tekstist 3 näidet. Põhjenda, millist neist pead kõige tähtsamaks. (10 punkti)

3.3.1.2. Õpilaste teemaelistused ja tulemused

Tabel 4. Teemaelistused ja tulemused variantide kaupa

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	1325	16.79	23.17	23.51	23.86	58.78	0	40	6.36
2. variant	409	5.18	20.56	21.30	22.03	53.24	0	40	7.53
3. variant	1621	20.54	26.82	27.17	27.51	67.92	4	40	7.07
4. variant	4538	57.49	29.51	29.69	29.88	74.24	4	40	6.43
Kokku	7893	100.00	27.55	27.70	27.86	69.26	0	40	7.15

Lugemisosas eelistasid abiturientid eksamitöö varianti, mille alustekst käsitles loodushoiuga seotud probleeme. Selle variandi valis üle poole riigieksami tegijatest. Kõige vähem valiti luuletekstidel põhinevat varianti.

Kõrgeim keskmine tulemus saadigi Aleksei Lotmani artikli põhjal lahendatud lugemisülesannete eest (74,24%). Pisut madalam oli keskmine tulemus õpilastel, kes lahendasid ülesandeid Priit Hõbemäe essee põhjal (67,92%). Kõige madalam keskmine tulemus oli abiturientidel, kes valisid eksamitöö teise variandi, milles tuli lahendada luuletekstidel põhinevad ülesanded (53,24%). Lugemisosas erinesid variantide keskmised tulemused kuni kaheksa punkti.

Tulemuste põhjal võib järeldada, et 2013. aastal olid meediatekstidel põhinevad variandid õpilastele pisut kergemad, raskemaks osutus aga ilukirjanduslike tekstide analüüs ja tõlgendamine. 2012. ja 2013. aasta riigieksamite tulemusi võrreldes ei saa siiski järeldada, et ilukirjandusel põhinevate ülesannete lahendamine valmistaks õpilastele raskusi. Näiteks 2012. aastal oli proosa- ja luuletekstil põhinevaid lugemisülesandeid lahendanud õpilaste keskmine tulemus üle 70%.

Tabel 5. Meeste teemaelistused ja tulemused lugemisosas

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	367	10.88	20.96	21.60	22.25	54.01	5	40	6.32
2. variant	112	3.32	18.75	20.15	21.55	50.38	4	40	7.47
3. variant	779	23.09	25.55	26.06	26.57	65.15	4	40	7.25
4. variant	2116	62.71	28.18	28.46	28.74	71.15	5	40	6.63
Kokku	3374	100.00	26.64	26.88	27.13	67.21	4	40	7.22

Tabel 6. Naiste teemaelistused ja tulemused lugemisosas

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	958	21.20	23.85	24.24	24.64	60.61	0	40	6.23
2. variant	297	6.57	20.87	21.73	22.59	54.32	0	38	7.52
3. variant	842	18.63	27.74	28.19	28.65	70.48	5	40	6.74
4. variant	2422	53.60	30.53	30.77	31.02	76.94	4	40	6.04
Kokku	4519	100.00	28.11	28.31	28.52	70.79	0	40	7.04

Noormeeste ja neidude teemaelistustes väga suuri erinevusi polnud. Nii poiste kui ka tüdrukute seas oli populaarseim loodushoiu probleeme käsitlev eksamitöö variant. Kõige vähem valiti

luuletekstidel põhinevat varianti. Pisut erinev oli esimese ja kolmanda variandi valik. Tüdrukute eelistuses oli teisel kohal ilukirjanduslikul proosal, poistel aga publitsistlikul esseel põhinev variant.

Kõige kõrgema tulemuse said noormehed ja neiud, kes lahendasid lugemisülesandeid, mis põhinesid Aleksei Lotmani tekstil. Tulemused on võrreldavad 2012. aasta riigieksamitöö kõige paremini sooritatud (kolmanda) variandi tulemustega. Nii noormehed kui ka neiud, kes valisid eksamitöö teise variandi ja lahendasid luuletekstidel põhinevaid ülesandeid, said tunduvalt kehvema tulemuse.

3.3.1.3. Lugemisosa ülesannete tulemused

Lugemisülesannete hindamisel arvestati nii vastuse sisu kui ka õigekirja. Eksamitöö kõikides variantides oli neli 10-punktilist ülesannet, mille sisu hinnati kuni 8, õigekirja kuni 2 punktiga.

Tabel 7. Lugemisosa ülesannete tulemused variantide kaupa

	N	N (%)	K1	Sooritus	K2	Sooritus	K3	Sooritus	K4	Sooritus
1. variant	1325	16.79	5.53	55.32	6.91	69.15	6.63	66.31	4.43	44.35
2. variant	409	5.18	5.11	51.15	5.78	57.85	4.76	47.58	5.64	56.38
3. variant	1621	20.54	6.34	63.42	7.44	74.41	7.33	73.25	6.06	60.60
4. variant	4538	57.49	8.16	81.57	7.50	75.03	7.18	71.83	6.85	68.51
Kokku	7893	100.00	7.19	71.86	7.30	73.03	6.99	69.94	6.22	62.20

Tabelis 7 on toodud kõikide lugemisülesannete tulemused variantide kaupa. Suurem osa keskmistest sooritustest jäi vahemikku 50–75% ning kokkuvõttes olid ülesanded õpilastele jõukohased. Neljas variant oli õpilastele isegi pisut kerge, eriti selle esimene ülesanne. Eksamitöös osutusid keerukamateks esimese variandi neljas ja teise variandi kolmas ülesanne. Mõlemad eeldasid teksti keele ja ülesehituse analüüsi ning nende sooritused jäid alla 50%.

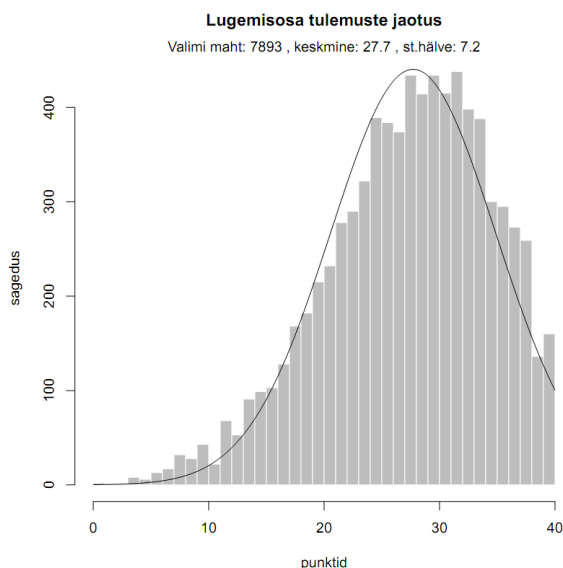
Tulemused olid paremad nende ülesannete puhul, mis võimaldasid õpilasel alusteksti tsiteerida. Ülesannetel, mis eeldasid refereerimist, järelduste tegemist, selgitamist või põhjendamist, oli nii sisu kui ka õigekirja tulemus madalam.

Silma paistab ülesannete sisu ja õigekirja tulemuste erinevus. Kui sisu sooritusprotsent jäi vahemikku 62,9–73,9%, siis õigekirja sooritus oli mõnevõrra madalam, jäädes vahemikku 59,5–67,2%. Et aga õigekirja osakaal oli iga lugemisülesande tulemuses üsna väike (2 punkti 10-st), ei mõjutanud see oluliselt üldist tulemust.

Kui sisu eest saadud tulemuse kõikumine ühe variandi piires on loomulik ning sõltub eelkõige ülesande raskusest, siis õigekirja eest saadud tulemused peaksid olema võrreldavad. Ometi erines ülesannete õigekirja eest saadud tulemus ühes variandis kuni 10%. Võib oletada, et kõikidel abiturientidel pole õigekirjaoskus ka gümnaasiumi lõpuks veel kinnistunud. Nii sõnastus- kui ka õigekirjavigu oli rohkem vastustes, milles õpilane ei saanud alusteksti tsiteerida ning pidi vastuse teksti ise kirjutama (nt esimese variandi 1. ülesanne, teise variandi 3. ja 4. ülesanne, kolmanda variandi 3. ja 4. ülesanne).

3.3.1.4. Lugemisosa tulemus

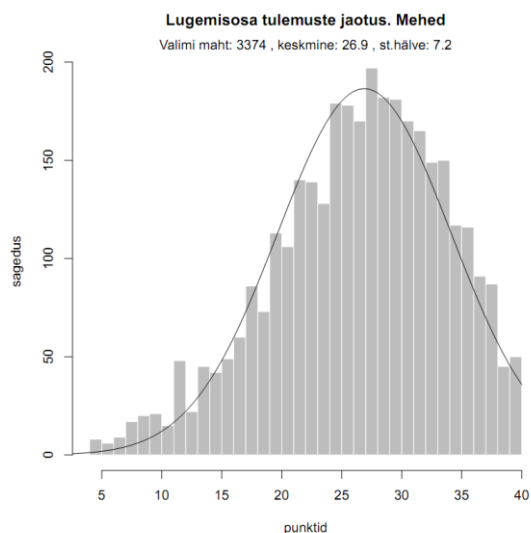
Joonis 6. Lugemisosa tulemuste jaotus

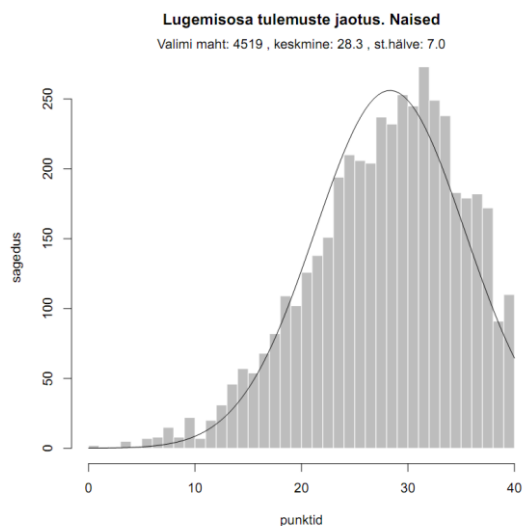
Lugemisosa keskmine tulemus oli 27,7 punkti ehk 69,26% võimalikust maksimumtulemusest (poisid – 67,21%, tüdrukud – 70,79%). Võrreldes 2012. aastaga oli lugemisosa keskmine sooritus pisut madalam (2012 – 73%). 1,5-punktise languse võis osaliselt tingida see, et õigekirja eest saadavate punktide osakaal oli 2013. aasta eksamitöö lugemisosas pisut suurem kui 2012. aastal. Luuletekstidel põhineva variandi suhteliselt madal sooritus mõjutas ka lugemisosa keskmist tulemust. Kui 2012. aastal pidid õpilased lahendama ühel luuletekstil põhinevaid ülesandeid, siis 2013. aasta eksamil tuli analüüsida kaht luuleteksti. Ilmselt osutus kahe teksti analüüs õpilastele keerukamaks ning see väljendus ka teise variandi keskmisest madalamas tulemuses. Samas tuleb rõhutada, et lugemisosa üldine sooritusprotsent oli ka 2013. aastal üsna kõrge.

Jooniselt 6 näeme, et valdav osa lugemisosa tulemustest jäi vahemikku 20–40 punkti, alla 10 punkti saanud õpilasi oli väga vähe. Lugemisosa ülesanded olid suuremale osale õpilastest jõukohased, osale aga isegi kerged. Maksimumtulemuse (40 punkti) sai 160 õpilast (ligikaudu 2% põhieksamit sooritanutest).

Joonis 7. Poiste lugemisosa tulemused

Joonis 8. Tüdrukute lugemisosa tulemused

Joonistel 7 ja 8 on esitatud poiste ja tüdrukute lugemisosa tulemuste jaotus. Näeme, et tüdrukud sooritasid lugemisosa mõnevõrra paremini kui poisid. Alla 20 punkti saanud tüdrukuid oli üsna vähe ning neid said rohkem kõrgeid tulemusi (nt maksimumtulemuse sai üle 100 neiu).

Kui 2012. aasta riigieksamil oli poiste ja tüdrukute tulemuste vahe peaaegu 5 protsendipunkti (poisid – 70,33%, tüdrukud – 75,15%), siis 2013. aastal erinesid tulemused vähem (poisid – 67,21%, tüdrukud – 70,79%).

3.3.2. Kirjutamisosa

2013. aasta eesti keele riigieksami teises osas (kirjutamine) võisid eksaminandid valida kirjutamisülesande ükskõik millisest eksamitöö variandist. Õpilased pidid kirjutama umbes 400-sõnalise arutleva kirjandi ja selle ka pealkirjastama. Ülesanne eeldas arutlevat sidusat kirjakeelset teksti, milles tuli sõnastada probleem(id), seda (neid) analüüsida, põhjendada oma seisukohti ning teha järeldus(ed). Õpilane võis kasutada kirjutamisülesandega seotud alustekste, kuid see ei olnud kohustuslik.

Kirjandi hindamisel arvestati sisu, õigekirja, sõnavara ja stiili ning vormi ja ülesehitust. Kirjandi eest oli võimalik saada kuni 60 punkti (sisu 25 punkti, õigekiri 20 punkti, stiil/sõnavara 10 punkti, vorm/ülesehitus 5 punkti).

3.3.2.1. Kirjutamisosa ülesanded

Esimene variant

Kirjuta vähemalt 400-sõnaline arutlev kirjand, milles käsitled inimese soove ja püüdlusi ning nende täitumise võimalusi. Arutle ka, kuidas Eesti ühiskond saaks toetada noorte unistuste täitumist. Pealkirjasta kirjand. (60 punkti)

Teine variant

Kirjuta vähemalt 400-sõnaline arutlev kirjand, milles analüüsid noorte väärtushinnanguid ning suhtumist haridusse ja kultuuri. Arutle ka selle üle, millised väärtushinnangud iseloomustavad erinevaid põlvkondi. Võid tuua näiteid igapäevaelust, kirjandusest või filmikunstist. Pealkirjasta kirjand. (60 punkti)

Kolmas variant

Kirjuta vähemalt 400-sõnaline arutlev kirjand, milles analüüsid uue meedia rolli ühiskonnaelus. Arutle selle üle, kuidas mõjutab uus meedia valitsemist, majandust ja/või kultuuri. Pealkirjasta kirjand. (60 punkti)

Neljas variant

Kirjuta vähemalt 400-sõnaline arutlev kirjand, milles analüüsid, kuidas peaksid inimesed toimima tänapäeval, et tagada majanduse areng ja säilitada elamisväärtus keskkond järeltulevatele põlvedele. Pealkirjasta kirjand. (60 punkti)

3.3.2.2. Õpilaste teemaeelistused ja tulemused

Tabel 8. Teemaeelistused ja tulemused variantide kaupa

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	2678	33.93	34.51	34.97	35.42	58.28	0	60	12.02
2. variant	2332	29.55	34.03	34.53	35.03	57.55	0	60	12.32
3. variant	1099	13.92	33.64	34.42	35.21	57.37	0	60	13.29
4. variant	1766	22.37	33.05	33.65	34.25	56.08	0	60	12.88
ei kirjutanud	18	0.23		0.00		0.00	0	0	0.00
Kokku	7893	100.00	34.11	34.39	34.67	57.31	0	60	12.59

Tabel 9. Poiste teemaelistused ja tulemused kirjutamisosas

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	863	25.58	31.10	31.88	32.66	53.13	0	60	11.67
2. variant	725	21.49	29.95	30.82	31.69	51.37	2	60	11.96
3. variant	692	20.51	31.32	32.29	33.26	53.82	4	60	12.96
4. variant	1081	32.04	31.22	31.97	32.73	53.29	0	60	12.69
ei kirjutanud	13	0.39		0.00		0.00	0	0	0.00
Kokku	3374	100.00	31.22	31.64	32.06	52.74	0	60	12.48

Tabel 10. Tüdrukute teemaelistused ja tulemused kirjutamisosas

	N	N (%)	AUP	Keskmine	ÜUP	Sooritus	Min	Max	Standardhälve
1. variant	1815	40.16	35.89	36.44	36.99	60.73	0	60	11.91
2. variant	1607	35.56	35.61	36.20	36.80	60.34	0	60	12.12
3. variant	407	9.01	36.78	38.06	39.33	63.43	0	60	13.08
4. variant	685	15.16	35.33	36.29	37.24	60.48	0	60	12.73
ei kirjutanud	5	0.11		0.00		0.00	0	0	0.00
Kokku	4519	100.00	36.08	36.44	36.80	60.73	0	60	12.28

2013. aasta riigieksamil otsustas 56,5% õpilastest teha kirjutamisosas mõne teise variandi põhjal kui lugemisosas (2012 – 49,5%). Tabelites 8, 9 ja 10 on eraldi välja toodud õpilased, kes küll osalesid eksamil ja lahendasid lugemisosas ülesandeid, kuid ei kirjutanud lühikirjandit.

Umbes kolmandik lühikirjanditest (33,93%) kirjutati esimese variandi ülesande põhjal. Selles tuli käsitleda inimese soove ja püüdlusi ning nende täitumise võimalusi. Pisut vähem kui kolmandik õpilastest (29,55%) valis eksamitöö teise variandi ning arutles noorte väärtushinnangute üle. Mõnevõrra vähem valiti neljanda variandi kirjutamisülesannet, mis eeldas elamisväärse keskkonna ja majanduse arengu analüüsi (22,37%). Kõige vähem kirjutati lühikirjandeid, mis käsitlesid uue meedia rolli ühiskonnas (13,92%).

Lühikirjandid, mis kirjutati esimese, teise ja kolmanda variandi ülesande põhjal, said üsna ligilähedased tulemused (üle 34 punkti). Kõige parem keskmine tulemus oli õpilastel, kes valisid esimese variandi ning analüüsisid inimese soove ja unistusi (58,28%). Pisut madalam keskmine tulemus oli teise või kolmanda variandi valinud õpilastel, kes kirjutasid noorte väärtushinnangutest (57,55%) või uue meedia rollist ühiskonnas (57,37%). Keskmisest pisut madalama tulemuse said õpilased, kes käsitlesid keskkonnaga seotud probleeme (56,08%).

Eksamitöö kirjutamisosas variantide tulemused näitavad, et erinevus kõrgema ja madalama keskmise soorituse vahel oli pisut üle ühe punkti. Seega olid eksamitöö kirjutamisülesanded võrdse raskusastmega.

Noormeeste ja neidude teemaelistusi võrreldes selgub, et tüdrukud arutlesid peamiselt inimeste soovide ja unistuste ning noorte väärtushinnangute üle. Neidude hulgas oli kõige ebapopulaarsem kolmas variant, milles tuli analüüsida uue meedia rolli ühiskonnas. Poisid valisid kõige rohkem neljandat varianti ja eelistasid arutlust keskkonnaga seotud teemal. Ülejäänud variante valisid noormehed mõnevõrra vähem.

3.3.2.3. Kirjutamisosa tulemused hinnatud aspektide kaupa

Eksamitöö teises osas hinnati lühikirjandi sisu, õigekirja, stiili ja ülesehitust skaalal 0–5. Hinnatavate aspektide osatähtsus lõpptulemuses oli erinev.

Tabel 11. Tulemused aspektide kaupa

	N	N (%)	Sisu	Sooritus	Õigekiri	Sooritus	Stiil	Sooritus	Vorm	Sooritus
1. variant	2678	33.93	14.12	56.47	11.42	57.10	6.14	61.37	3.26	65.29
2. variant	2332	29.55	14.09	56.37	11.09	55.43	6.07	60.69	3.22	64.43
3. variant	1099	13.92	14.72	58.87	10.28	51.40	6.10	61.04	3.29	65.89
4. variant	1766	22.37	14.35	57.42	10.01	50.07	6.06	60.59	3.22	64.37
ei kirjutanud	18	0.23	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kokku	7893	100.00	14.21	56.86	10.82	54.11	6.08	60.81	3.24	64.77

2013. aasta riigeksamil said õpilased kõige paremini hakkama lühikirjandi vormi ja ülesehitusega. Eelmise aasta riigeksami tulemusega võrreldes oli selle aspekti sooritus pisut kõrgem (2012 – 63,3%). Ilmselt pöörasid abiturientid lühikirjandi pealkirjastamisele varasemast rohkem tähelepanu. Hindajatele korraldatud küsitlusest selgus, et pealkirjastamata kirjandeid oli 2013. aastal palju vähem kui 2012. aastal.

Ka lühikirjandi stiiliga ei tekkinud õpilastel suuremaid raskusi ning keskmiselt saadi kuus punkti kümnest (60,8%). Enam-vähem sama tulemuse said õpilased ka 2012. aasta riigeksamil.

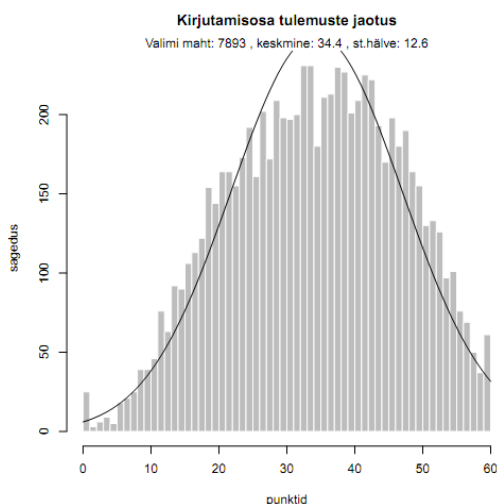
2013. aastal oli sisu eest saadud keskmine tulemus pisut kõrgem kui 2012. aastal.

Kõige madalam oli õigekirja keskmine sooritus – 54,1%. 1209 õpilase kirjandi õigekirja hinnati 0 punktiga, st rohkem kui 15%l õpilastest oli lühikirjandis 11 või rohkem viga. Võrreldes 2012. aastaga, mil selliseid kirjandeid oli umbes 17%, on olukord siiski pisut paranenud ning õigekirja sooritusprotsent pisut tõusnud (2012 – 51,1%).

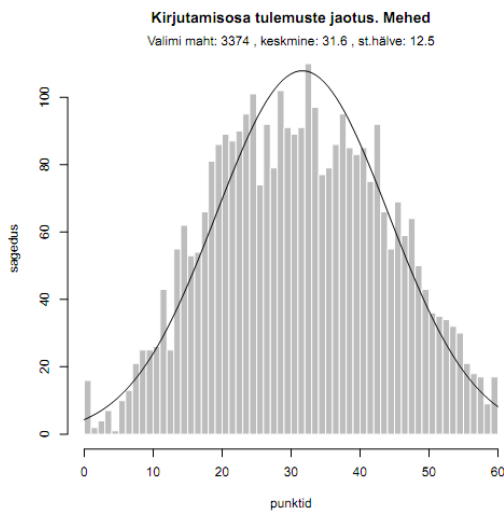
Neiud olid noormeestest paremad kõigis hinnatud kirjutamisoskuse aspektides. Nii 2012. kui ka 2013. aastal erinesid kõige rohkem õigekirja tulemused (ligikaudu 3 punkti). Sisu tulemuste vahe oli ligikaudu 1 punkt, stiili eest saadud tulemus erines ligikaudu 0,6 punkti ja vormi tulemus 0,4 punkti. Kui tüdrukute õigekirja tulemus oli sisu tulemusest isegi parem, siis poistel on nõrgim just õigekirjaoskus.

3.3.2.4. Kirjutamisosa tulemused

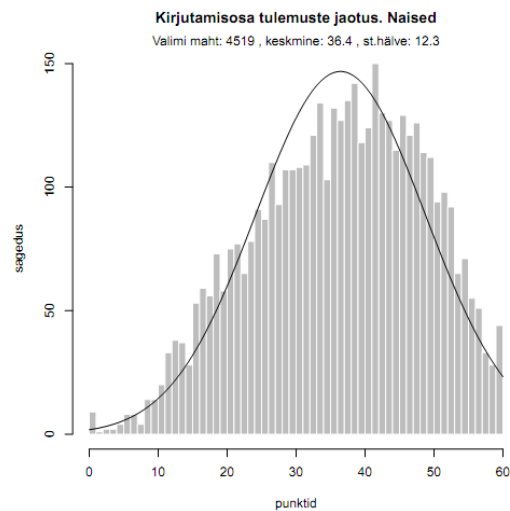
Joonis 9. Kirjutamisosa tulemuste jaotus

Joonis 10. Poiste kirjutamisosa tulemused

Joonis 11. Tüdrukute kirjutamisosa tulemused

2013. aasta eesti keele riigieksami kirjutamisosa keskmine tulemus oli 34,4 punkti 60-st (57,3%). Kuigi eelmise aastaga võrreldes lühikirjandi keskmine tulemus tõusis (2012 – 33,7 punkti ehk 56,1%), jäi üldpilt suures osas samaks kui 2012. aastal. Varasemast pisut parem tulemus võib viidata sellele, et 2013. aasta riigieksamiks valmistudes pöörati rohkem tähelepanu nii kirjandi pealkirjastamisele kui ka õigekirjale.

Tüdrukute lühikirjandite keskmine tulemus oli poiste omast 4,8 punkti võrra kõrgem (poised – 52,74%, tüdrukud – 60,73%). 2012. aasta riigieksami tulemustega võrreldes jäi poiste ja tüdrukute kirjutamisosa tulemuste vahe samaks. Neidude hulgas oli rohkem ka kõrgemate tulemuste saajaid. Näiteks kirjutamisosas sai 55–60 punkti ligikaudu 5% tüdrukutest ja 3% poistest. Noormeeste hulgas oli aga rohkem neid, kelle lühikirjandi tulemus jäi üsna madalaks. Näiteks 5–10 punkti sai ligikaudu 3% poistest.

3.3. Kokkuvõte

Arvestades 2013. aasta keskmist tulemust, mis oli üsna sarnane 2012. aasta tulemusega, võib öelda, et eksam on stabiilne ning tulemused aastati võrreldavad. Kahe aasta tulemuste võrdlus näitab, et lugemisosa üsna kõrge tulemus tasakaalustab kirjutamisosa eest saadud madalamat tulemust ning eksam on õpilastele jõukohane. Ühe või teise osaosa keskmine tulemus kõikumine ei mõjuta oluliselt üldist tulemust.

Kaheosalisele eksamile ülemineku järel on vähenenud nii vaide esitanud kui ka eksamit mittesooritanud õpilaste arv. 2012. aastal esitas apellatsiooni varasemast tunduvalt vähem eksaminande (136 õpilast ehk 1,56% eksaminandidest) ning 2013. aastal vähenes eksamitulemuse vaidlustanute arv veelgi (78 õpilast ehk 0,97% eksaminandidest). See näitab, et eksamitulemust peetakse usaldusväärseks ning valdav osa õpilastest on sellega rahul. Valet ei esitata enam kergekäeliselt ega kaalutlemata. 2013. aastal oli põhieksamil läbikukkujaid sama palju kui eelmisel aastal (2012 – 0,6%), kuid korduseksami järel kahanes nende hulk 0,3%ni.

Positiivsena võib välja tuua selle, et maksimumtulemuse saanud õpilasi oli pisut rohkem kui eelmisel aastal ja 0 punkti ei saanud ükski eksaminand. Kuigi 100-punktiseid töid oli üksnes 15, sai eksami ühes või teises osas maksimumtulemuse kokku 205 õpilast (ligi 2,6% põhieksami sooritanutest).

Jätakuvalt tuleb nentida, et paljude õpilaste probleemiks on üsna nõrk õigekirjaoskus. See mõjutab ka üldist tulemust, sest eksamitöös on õigekirjal üsna suur osakaal. 2013. aasta riigieksami kirjutamisosa varasemast pisut parema keskmine tulemus (k.a õigekirja tulemus)

põhjal võib oletada, et lühikirjandi kirjutamisele ning õigekirjale on hakatud eksamiks valmistudes rohkem tähelepanu pöörama.

Poiste ja tüdrukute eksamitulemuste erinevus püsib vaatamata sellele, et lugemisülesanded võimaldavad noormeestel varasemast paremini keeleoskust näidata ning selle osa tulemus on tüdrukute omast vaid paar punkti madalam. Erinevus paistab silma eelkõige kirjutamisosas, sest noormeeste õigekirja tulemus on tüdrukute omast oluliselt madalam.

Eksamitulemuste põhjal võib sedastada, et 2013. aastal oli keskpäraseid töid rohkem kui 2012. aastal. Väga hea tulemuse (90–100 punkti) sai 4,6% õpilastest (2012 – 5,4%). Vähenes ka 60-punktiste kirjandite osakaal (2012 – 1%, 2013 – 0,6%) ning lugemisosas oli maksimumtulemuse saajaid varasemast vähem (2012 – 5,4%, 2013 – 4,6%).

4. Hindajate tagasiside

SA Innove korraldas 2013. aasta riigieksami hindajatele küsitluse, milles paluti anda üldine hinnang eksamitööle ning välja tuua õpilaste vastustes esinenud tüüpilised puudused. Küsimustikule vastas 41 kirjandi ja 15 lugemisosa hindajat.

Küsitluse vastuste põhjal võib järeldada, et õpetajad olid eksamitööga üldjoontes rahul. Nende arvates olid 2013. aasta riigieksami ülesanded huvitavad ja arusaadavalt sõnastatud ning võimaldasid teksti põhjal konkreetset vastata. Õpetajate hinnangul oli eksam tasakaalustatud, sest probleemid olid erinevatest valdkondadest ja iga õpilane võis leida kirjutamiseks sobiva variandi. Veel märkisid hindajad seda, et ülesanded võimaldasid teadmisi näidata erinevate huvide ja võimete õpilastel ning probleemid sobisid noortele.

Hindajatel paluti välja tuua lugemisosa vastustes ja kirjandites esinenud tüüpilised vead/probleemid/eksimused. Alljärgnevalt on need esitatud eksamiosade ja hinnatud aspektide kaupa.

Lugemisosa

Tugevamate õpilaste vastused

- töö oli ebakorrektselt vormistatud (ei osatud vastust liigendada, tööd olid soditud);
- tsitaadid jäeti märkimata;
- sõnastus oli ebatäpne;
- ei pandud tähele mõnd väikest nüanssi/detaili;
- puudus sissejuhatav lause;
- refereeriti liiga püüdlilikult alusteksti (nt viitenumbri kaasamine – BCB-d⁴);
- vastuse teksti kinnitati tsitaatidega, mis kordasid vastuse sõnastust;
- üksikud õigekirjavead (nt loetelu, viitamine).

Keskmise tasemega õpilaste vastused

- ülesanne lahendati osaliselt (nt 1. variandi 3. ülesandes nimetati vaid üks müüt, kolme näite asemel toodi kaks näidet jne);
- vastus oli pinnapealne või liiga üldsõnaline;
- oma tekst ja tsitaat jäeti sidumata;
- vastuses oli liigset teksti (kirjutati sellest, mida ei küsitud);
- teksti tõlgendati valesti;
- puudus järeldus või üldistus;
- artiklis toodud laused kirjutati maha ja esitati oma mõtetena;
- seisukohti aeti segi (nt fossiilkütuste kasutamine rikastes või demograafilise plahvatusega maades);
- korrati sama mõtet erinevas sõnastuses;
- aeti segi analüüsimine, kirjeldamine, enda arvamuse esitamine;

- toodi näiteid elust enesest, mitte tekstist;
- vastuse ülesehitus sarnanes kirjandile;
- õigekirjavead.

Nõrkade õpilaste vastused

- ülesandest või tekstist ei saadud aru;
- suur osa ülesandest oli lahendamata (poolik vastus);
- vastuse tekst oli laialivalguv;
- vastus oli alustekstiga nõrgalt seotud;
- õpilane sai autorist vastupidi aru;
- vastus oli sõna-sõnalt autori tekstist maha kirjutatud, kuid valest kohast;
- tehti meelevaldseid järeldusi;
- vastus oli süsteemitu (nt järeldused, selgitused ja näited läbisegi);
- vastus oli liiga napisõnaline;
- sõnastusvead;
- palju õigekirjavigu.

Kirjutamisosa

Sisu

- analüüsi esitatud probleemi üht aspekti või käsitleti probleemi liiga üldiselt (näiteks 1. variandi töödes ei käsitletud eesti ühiskonna rolli; 2. variandi töödes ei kirjutatud kultuurist, noorte väärtushinnangute asemel kirjutati väärtustest üldiselt; 4. variandi töödes jäi käsitlemata majanduse areng, ei osatud probleemi eri aspekte omavahel siduda (kirjutati eraldi keskkonnast ja majandusest, mitte nende vahelistest seostest));
- probleemi käsitleti lihtsustatult;
- tekst oli pealiskaudne ja/või laialivalguv;
- tekst oli nõutust palju pikem või palju lühem;
- analüüsi- ja argumenteerimisoskus oli nõrk (argumente vähe, palju üldsõnalist teksti, analüüsi asemel jutustamine või olukorra kirjeldamine);
- tekst oli nõrgalt seotud (nt sissejuhatus ja teemakäsitus, põhjus ja tagajärg);
- toodi sobimatuid näiteid ilukirjandusest või näited puudusid;
- sisu ei sobinud pealkirjaga;
- ei teatud mõisteid „väärtus”, „väärtushinnangud”, „uus meedia”.
- esitati vähe fakte või esines faktivigu (nt Eestimaa ajalugu ja 20. sajandit puudutavad faktid);
- teoste ei lisatud autoreid, aeti segamini autor ja teos;
- tsitaatidega liialdati või tsitaadid ei haakunud tekstiga.

Õigekiri

Tugevamate õpilaste kirjandid

- kirjavahemärgistusvead (koma kasutamine põim- ja rindlause ning lauselühendi märkimisel; koma *ja, ning, kui, nagu* ees);
- vead jutumärkide kasutamisel;
- üksikud kokku- ja lahkukirjutamise vead;
- vead võõrnimede käänamisel (ülakoma kasutus).

Keskmise tasemega õpilaste kirjandid

- kirjavahemärgistusvead (koma kasutamine põim- ja rindlause ning relatiivlause, koma kasutamine lauselühendi, kiilu ja lisandi märkimisel);

- täheortograafia ja algustäheortograafia vead (nt *lik-* ja *likkus-*liitelised sõnad, kaashäälikuühend, võõrsõnad (nt *resurss*, *materjaalne*, *materjal*), võõrnimed jne);
- määrsõnade ning ühend- ja väljendverbidega sarnaste ühendite kokku- ja lahkukirjutamise vead;
- poolitamisvead;
- üksikud vormimoodustusvead.

Nõrgemate õpilaste kirjandid

- kirjavahemärgistusvead igat tüüpi lausetes;
- eri tüüpi ortograafiavead (algustäht, häälikuühendid, hääliku pikkus jne);
- vormimoodustusvead (käändsõnad, verbid);

Stiil

Tugevamate õpilaste kirjandid

- sõnakordused;
- sõnajärjeeksimused;
- moesõnadega liialdamine;
- võõrsõnadega liialdamine;
- kaassõna *läbi* ja *poolt* kasutamine;
- nominaalstiil;
- kujunditega liialdamine;
- loogiline mitmus ainsuse asemel.

Keskmise tasemega õpilaste kirjandid

- sõnavalikuvead;
- vale sõnajärg;
- paronüümiast johtuvad vead;
- kohatine argikeelsus;
- kantseliit;
- *sina*-stiil;
- hakitud stiil;
- *des*-lauselühendiga liialdamine.
- ühildumisvead;
- rektsioonivead;
- kokkukuuluvate fraaside lahutamine;
- väljajätud.

Nõrgemate õpilaste kirjandid

- piiratud sõnavara
- asesõnadega liialdamine;
- argikeele või slängi kasutamine;
- algeline väljendus;
- *meie*-stiil;
- liigne emotsionaalsus;
- oma tegevuse kommenteerimine;
- ühildumisvead;
- lausestusvead (liiga pikad laused, poolikud laused);
- seoseta või segase sõnastusega laused;
- väljajätud (õeldise puudumine);

Vorm/ülesehitus

- sidumata lõigud;
- liiga pikad või liiga lühikesed lõigud;
- liigendamata tekst;
- välja arendamata lõigud;
- lõppsõna puudumine;
- pealkirja puudumine;
- ebasobiv pealkiri;
- loetamatu käekiri, soditud tekst;
- read lõpuni kirjutamata.

5. Ettepanekud õpetajale ja õppijale

Eesti keele tundides võiks tegeleda eri liiki tekstidega ning harjutada nii ühe kui ka mitme allika analüüsimist (nt kaks samal teemal artiklit, luuletust vms). Tähelepanu tuleks pöörata õigekirjaoskuse kinnistamisele ning sõnastus- ja lausestusoskuse arendamisele.

Õpilastele tuleks õpetada, kuidas

- võrrelda, selgitada, järelda, üldistada, hinnangut anda, alustekstist näiteid tuua;
- teksti refereerida ja tsiteerida;
- tekstile viidata;
- siduda alustekstist saadud infot või tsitaate oma tekstiga;

Õpilased peaksid harjutama

- teksti sisu, eesmärgi, ülesehituse ja keele analüüsimist;
- probleemide käsitlemist;
- autori seisukohtade mõistmist ja tõlgendamist;
- tegelaste, seisukohtade, nähtuste jne võrdlemist
- selgitamist, järeldamist, üldistamist, hinnangu andmist;
- fakti ja arvamuse eristamist;
- oma seisukoha väljendamist ja argumenteerimist;
- refereerimist ja parafraseerimist;
- mõtete täpset sõnastamist;
- lühikese ja tiheda teksti kirjutamist;
- pealkirja ja teksti seostamist.

Pille Reins

SA Innove eesti keele ja kirjanduse peaspetsialist